

1970
ΧΙΛΗ

δε φτάνει
μόνο ο
ηρωισμός

ΕΚΛΟΣΕΙΣ ΕΕΚΙΝΗΜΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χιλή 1973: Ο ηρωισμός δεν ήταν αρκετός 6

Χρεοκοπία της Χριστιανοδημοκρατίας 8

Κοινοβουλευτικός δρόμος προς τον σοσιαλισμό; 9

Χαράζοντας τις μελλοντικές γραμμές μάχης 10

Poder popular: Λαϊκή Εξουσία 12

Οι Cordones Industriales και η δυαδική εξουσία 14

Ο Αλλιέντε αρνείται να εξοπλίσει τους εργάτες 17

Σημειώσεις 20

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1°: Συντονιστική Επιτροπή Αγώνα «Σερίλλος» 21

Πώς δημιουργήθηκε η πρώτη Συντονιστική Επιτροπή 21

Οι επαναστατικές θέσεις των εργατών του Σερίλλος 22

Για μια νέα σοσιαλιστική εξουσία 23

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2°: Οι επεμβάσεις των ΗΠΑ 24

Οι επεμβάσεις ξεκίνησαν νωρίς 24

Έχασαν την μάχη 25

Φοβήθηκαν το Λαϊκό Κίνημα 25

Η προετοιμασία για πραξικόπημα 26

Γιατί νίκησε η Χούντα 26

Βενεζουέλα: να βγούνε τα μαθήματα της Χιλής 28

Μεταρρυθμίσεις και φτώχεια 28

Πως απέτυχε το πραξικόπημα 29

Πού οδήγησε η «συμφιλίωση» 29

Λόκ-άουτ : Μιά ακόμα προειδοποίηση 30

Έρχεται νέα σύγκρουση 31

Χρειάζονται ριζικά μέτρα για την νίκη 31

Εκδόσεις Ξεκίνημα

Αθήνα: Γόρτυνος 8, Κάτω Πατήσια, ΤΚ 11254

Τηλ / φαξ: 210 2283077

Θεσσαλονίκη: Καθολικών 2, ΤΚ 54625,

Τηλ 2310 540432

Βόλος: τηλ 24210 49198

Πάτρα: 2610 276847

e-mail: contact@xekinima.org, xekinima@hotmail.com

Χιλή 1973: Δεν φτάνει μόνο ο ηρωισμός....

Το διεθνές εργατικό κίνημα πανηγύρισε το 1970 για την εκλογή της σοσιαλιστικής κυβέρνησης του Σαλβαδόρ Αλλιέντε στην Χιλή. Τρία χρόνια αργότερα, ένα πραξικόπημα με την πλήρη υποστήριξη και καθοδήγηση της CIA, ανέβασε στην εξουσία τον δικτάτορα Αουγκούστο Πινοσέτ. Πώς ξεδιπλώθηκε αυτή η τραγωδία και ποια είναι τα μαθήματα που πρέπει να αποκομίσουμε σήμερα;

Τον Σεπτέμβρη του 1970, ο Σ. Αλλιέντε, υποψήφιος του Μετώπου Λαϊκής Ενότητας (ΛΕ) κέρδισε τις προεδρικές εκλογές στη Χιλή, με το 36,3% των ψήφων. Ο μισητός ηγέτης του δεξιού Εθνικού Κόμματος (ΕΚ), Χόρχε Αλεσσάντρι ήρθε δεύτερος με 34,9%, ενώ ο υποψήφιος του λαϊκιστικού αστικού κόμματος των Χριστιανοδημοκρατών (ΧΔ), Ραντομίρο Τόμιτς, ήρθε τρίτος με 27,8%.

Αυτές οι εκλογές δεν σηματοδότησαν μια απλή «αλλαγή ρουτίνας» στην Προεδρία. Αντίθετα απελευθέρωσαν μια επαναστατική διαδικασία που έφερε σε ανοιχτή σύγκρουση την εργατική τάξη της Χιλής με την άρχουσα τάξη της χώρας, αλλά και με τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό. Η αντίδραση της αστικής τάξης της Χιλής και των αμερικανών ιμπεριαλιστών ήταν άγρια και λυσσασμένη, καθώς είχαν τρομοκρατηθεί από το

επαναστατικό κίνημα που πήγαινε πολύ πιο πέρα από τις διαθέσεις των ηγετών της ΛΕ. Ήταν η επαναστατική δυναμική των μαζών που έθετε σε κίνδυνο το ίδιο το καπιταλιστικό σύστημα και όχι οι πράξεις των ηγετών τους αυτές καθαντές.

Η τραγωδία ήταν πως έλλειπε από την Χιλή ο αποφασιστικός υποκειμενικός παράγοντας, ένα γνήσιο μαρξιστικό επαναστατικό κόμμα που θα κατάφερνε να οδηγήσει αυτό το κίνημα σε μian αποφασιστική νίκη. Ο αγώνας δεν ηττήθηκε εξ' αιτίας της αδυναμίας ή της έλλειψης θέλησης της εργατικής τάξης να παλέψει ως το τέλος. Ούτε ο θρίαμβος της αντεπανάστασης οφείλεται στην ισχύ των αστών. Ο ηρωικός θάνατος του Αλλιέντε – καθώς υπερασπιζόταν το Προεδρικό Μέγαρο – είναι αρκετή απόδειξη για το γεγονός πως το ζητούμενο δεν είναι απλώς η ειλικρίνεια και το προσωπικό θάρρος των ηγετών. Η αδυναμία τους πήγαζε από το λανθασμένο πρόγραμμα που υποστήριζαν, ένα πρόγραμμα εντελώς ανεπαρκές για να οδηγήσει το μαζικό κίνημα στη νίκη και στην αντικατάσταση του καπιταλισμού από ένα σύστημα γνήσιας Εργατικής Δημοκρατίας.

Ο εκλογικός θρίαμβος του Αλλιέντε χαιρετίστηκε με τεράστιο ενθουσιασμό όχι μόνο από τους εργάτες της Χιλής αλλά από το εργατικό κίνημα διεθνώς. Την ίδια στιγμή, αποτέλεσε έκπληξη για την αστική τάξη της χώρας, η οποία μετατράπηκε σε πανικό μόλις το αποτέλεσμα έγινε πλέον καθαρό.

Ο Αλλιέντε από το Σοσιαλιστικό Κόμμα Χιλής (ΣΚ), ήταν ο ηγέτης ενός συνασπισμού έξι κομμάτων, όπου κυριαρχούσαν το κόμμα του και το επίσης ισχυρό Κομμουνιστικό Κόμμα (ΚΚ). Τόσο ο ίδιος, όσο και το κόμμα του αυτοχαρακτηρίζονταν μαρξιστές. Ήταν έτσι η πρώτη φορά που σε χώρα της Λ. Αμερικής κέρδιζε προεδρικές εκλογές συνασπισμός εργατικών κομμάτων που επίσημα αποκαλούσαν τους εαυτούς τους μαρξιστές. Αν οι ηγέτες της Λαϊκής Ενότητας είχαν εκμεταλλευτεί σωστά το ισοζύγιο δυνάμεων, το οποίο ήταν σαφέστατα υπέρ των εργαζομένων και της αριστεράς, παίρνοντας ταυτόχρονα αποφασιστικά μέτρα για να κινητοποιήσουν τους υποστηρικτές τους, δηλαδή τους εργαζόμενους αλλά και κομμάτια της μεσαίας τάξης, θα μπορούσε να έχει επιτευχθεί ο σοσιαλιστικός μετασχηματισμός της κοινωνίας με σχετικά ειρηνικό τρόπο.

Αντί για αυτό, προσπάθησαν να καθυστερήσουν την επαναστατική διαδικασία που είχε ήδη ξεκινήσει από τα κάτω, επιχειρώντας να καθυστερήσουν κομμάτια της άρχουσας τάξης και να καταλήξουν σε συμφωνίες μαζί τους. Οι ηγέτες της ΛΕ, κυρίως ο Αλλιέντε και η ηγεσία

των Κομμουνιστών έδειξαν εμπιστοσύνη στην υπακοή και τον σεβασμό των ενόπλων δυνάμεων «στο σύνταγμα»¹ και θεώρησαν απίθανη την προοπτική ενός πραξικοπήματος από τους στρατηγούς. Τμήματα της Αριστερής Πτέρυγας της ΛΕ και κυρίως η αριστερά του ΣΚ, με ηγέτη τον Αλταμιράνο και το Αριστερό Επαναστατικό Κίνημα (MIR), που είχε δημιουργηθεί από την διάσπαση της φοιτητικής οργάνωσης των Σοσιαλιστών το 1963, ήταν βέβαια αντίθετοι με αυτές τις εκτιμήσεις για τις ένοπλες δυνάμεις. Παρόλο όμως που ήθελαν ειλικρινά να σπρώξουν παραπέρα την επαναστατική διαδικασία οδηγώντας την στην τελική νίκη, δεν πρόσφεραν ένα σαφές πρόγραμμα και σίγουρα δεν πήραν τα αναγκαία μέτρα για να αντιμετωπίσουν το καπιταλιστικό κράτος, με αποτέλεσμα το τελευταίο να συντρίψει τελικά τους εργάτες. Με άλλα λόγια, φάνηκαν ανέτοιμοι να πραγματοποιήσουν τα ιστορικά καθήκοντα που τους είχαν ανατεθεί.

Εκτός λοιπόν από τον αποφασιστικής σημασίας υποκειμενικό παράγοντα, όλοι οι αντικειμενικοί όροι για μια επιτυχημένη επανάσταση υπήρχαν και ωρίμασαν στην περίοδο 1970-73: η άρχουσα τάξη ήταν διασπασμένη (ιδιαίτερα αμέσως μετά την νίκη του Αλλιέντε), η εργατική τάξη ήταν αποφασισμένη να παλέψει μέχρι το τέλος χτίζοντας ταυτόχρονα νέες οργανώσεις μάχης και η μεσαία τάξη έψαχνε για μια εναλλακτική λύση, με σημαντικά κομμάτια της να έχουν περάσει με το μέρος του εργατικού κινήματος.

Χρεοκοπία της Χριστιανοδημοκρατίας

Αυτή η κατάσταση πήρε αρκετό χρόνο μέχρι να σχηματιστεί. Άρχισε να παίρνει σάρκα και οστά κατά την περίοδο της διακυβέρνησης της χώρας από το αστικό ΧΔ κόμμα, του Εντουάρντο Φρέϊ (1964 – 1970). Ο Φρέϊ ανέβηκε στην εξουσία με το σαρωτικό 56% των ψήφων, υποσχόμενος την «Επανάσταση με Ελευθερία», δηλαδή αγροτική μεταρρύθμιση και ισχυρή παρεμβατική παρουσία του κράτους στην οικονομία. Στο τέλος της θητείας του όμως δεν είχε κάνει τίποτε απολύτως απ' όσα είχε υποσχεθεί: Η αναδιανομή της γης δεν ευνόησε ούτε το 10% των φτωχών αγροτών κι όσο για τον κρατικό παρεμβατισμό, ουδέποτε υλοποιήθηκε. Ωστόσο, η εκλογή του Φρέϊ και οι μαζικές κινητοποιήσεις – απεργίες και καταλήψεις αγροτικών κτημάτων – που χαρακτήρισαν το δεύτερο μισό της θητείας του, σηματοδότησαν μιαν άνευ προηγουμένου ριζοσπαστικοποίηση της εργατικής τάξης και άλλων

καταπιεσμένων στρωμάτων. Στα παραπάνω πρέπει να προστεθεί και το γεγονός ότι, αν και το **ΧΔ κόμμα** ήταν ένα καθαρά αστικό κόμμα, ένα σημαντικό κομμάτι της άρχουσας τάξης της Χιλής δεν είδε ποτέ με καλό μάτι τις λαϊκιστικές εξαγγελίες του.

Πολλές από αυτές τις κινητοποιήσεις των εργαζομένων αντιμετωπίστηκαν με εξαιρετική σκληρότητα από την αστυνομία και το στρατό. Η στρατιωτική βοήθεια των ΗΠΑ προς την Χιλή ήταν η δεύτερη σ' ολόκληρο τον κόσμο για εκείνη την περίοδο – μόνο η βοήθεια προς το Βιετνάμ την ξεπερνούσε. Και το μεγαλύτερο μέρος της πήγαινε στην χρηματοδότηση των σωμάτων ασφαλείας. Ως το 1970, η «Επανάσταση με Ελευθερία» είχε ήδη αποδειχθεί μια τεράστια απάτη κι έτσι η επιρροή της ΧΔ κυριολεκτικά κατέρρευσε: Από το 56% του 1964, έπεσε στο 27,8%, το 1970. Η ριζοσπαστικοποίηση και η πόλωση που επικρατούσε στη κοινωνία της Χιλής αντανάκλαστηκε και στον τρόπο που η ΧΔ άρχισε να διασπάται στη βάση ταξικών πλέον διαφορών.

Η αριστερή πτέρυγα, απογοητευμένη από την καθυστέρηση των μεταρρυθμίσεων στο ιδιοκτησιακό καθεστώς στην γη, διασπάστηκε από το ΧΔ κόμμα μετά από μια σφαγή διαδηλωτών στο **Puerto Monte**, μια πόλη του νότου, και έχτισε το **MAPU**, το οποίο αργότερα μπήκε στη ΛΕ. Ένα κομμάτι του μάλιστα δραστηριοποιήθηκε στην αριστερή πτέρυγα του Μετώπου. Ακόμη και ο Τόμιτς, αντίπαλος του Αλλιέντε και υποψήφιος της ΧΔ για την προεδρία, το 1970, υποστήριξε θέσεις με άμεση αναφορά στον «Μαρξισμό» σ' ένα συνέδριο της. Αυτή η διαδικασία διασπάσεων μέσα στη ΧΔ συνεχίστηκε και με τη ΛΕ στην κυβέρνηση, απογυμνώνοντας το τελικά από όλα τα αριστερά στοιχεία και αφήνοντας πίσω ένα ανοιχτά δεξιό κόμμα, που τελικά υποστήριξε πλήρως το πραξικόπημα.

Ωστόσο, παρόλη τη ριζοσπαστικοποίηση που ήταν διάχυτη μέσα στην κοινωνία, η άρχουσα τάξη δεν περίμενε την νίκη του Αλλιέντε. Αρχικά βρέθηκαν χωρίς ενιαία στρατηγική για να αντιμετωπίσουν την ΛΕ. Πράγματι η πρώτη σοβαρή αντεπίθεση της αστικής τάξης δεν ξεκίνησε πριν από τον Οκτώβρη του 1972. Δυστυχώς, η ΛΕ απέτυχε να εκμεταλλευτεί αυτήν την πολύτιμη ενδιάμεση περίοδο για να προχωρήσει την επανάσταση παραπέρα. Αντί για αυτό οι ηγέτες του, με επικεφαλής τον L. Corvalan και άλλους ηγέτες του ΚΚ, δεν έπαψαν να ψάχνουν τρόπους να συνεργαστούν με την ΧΔ, την λεγόμενη «προοδευτική» πτέρυγα του Χιλιανού καπιταλισμού.

Κοινοβουλευτικός δρόμος προς τον σοσιαλισμό;

Ετσι, το Μέτωπο της ΑΕ έγινε ένα ακόμα πείραμα για την εφαρμογή των ιδεών των ηγετών του σταλινικού ΚΚ και χρησιμοποιήθηκε σαν μοντέλο και για άλλες χώρες. Η Χιλή έδειχνε, σύμφωνα με αυτούς, έναν άλλο, ειρηνικό, κοινοβουλευτικό, δημοκρατικό δρόμο, κι αυτό δύο μόλις χρόνια μετά την εξέγερση του 1968 στην Γαλλία και την γενική απεργία δέκα εκατομμυρίων εργατών. Μέσα από τη συμμαχία με τις «προοδευτικές» καπιταλιστικές δυνάμεις, υποστήριζαν, θα μπορούσε να επιτευχθεί ένας σταδιακός μετασχηματισμός της κοινωνίας –κατακτώντας πρώτα τα δημοκρατικά δικαιώματα και βασικές μεταρρυθμίσεις μέσα στα πλαίσια του συστήματος- έτσι ώστε να μην χρειαστεί να προχωρήσουν πολύ γρήγορα και να πάνε πολύ μακριά, πράγμα που μπορούσε να προκαλέσει αντιδράσεις. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς τους η εργατική τάξη δεν ήταν αρκετά δυνατή για να ολοκληρώσει την διαδικασία της σοσιαλιστικής επανάστασης και κατά συνέπεια ήταν αναγκαίο να κερδίσει την υποστήριξη της μεσαίας τάξης. Για να την πετύχει όμως χρειάζεται να προχωρήσει αργά και προσεκτικά. Αυτή ήταν όλη η ουσία της πολιτικής που υποστηρίχτηκε από τον Αλλιέντε και τους ηγέτες του ΚΚ, με άλλα λόγια μια επανέκδοση της Σταλινικής πολιτικής του Λαϊκού Μετώπου, όπως εφαρμόστηκε στον Ισπανικό εμφύλιο τη δεκαετία του '30. Αυτή όμως η πολιτική οδήγησε όπου εφαρμόστηκε την εργατική τάξη στην ήττα.

Κι όμως, ακόμα και σε χώρες που η εργατική τάξη δεν είναι παρά μειοψηφία στην κοινωνία, μπορεί να παίξει αποφασιστικό και καθοδηγητικό ρόλο στην επανάσταση. Αυτό συμβαίνει γιατί είναι η μόνη τάξη που έχει συλλογική συνείδηση και άρα τη δυνατότητα να παλέψει σαν τάξη. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να βάλει τις βάσεις για την κατάργηση του καπιταλισμού και να ξεκινήσει το χτίσιμό της σοσιαλιστικής κοινωνίας. Μόνο προσφέροντας μια καθαρή εναλλακτική λύση απέναντι στον καπιταλισμό μπορεί η εργατική τάξη να κερδίσει την υποστήριξη τμημάτων της μεσαίας τάξης, κύρια των πιο καταπιεσμένων κομματιών της. Αυτό διδάσκει η εμπειρία της Ρώσικης Επανάστασης του 1917, όπου η εργατική τάξη κατάφερε να πάρει την εξουσία με την βοήθεια των φτωχών και καταπιεσμένων στρωμάτων στις πόλεις, αλλά και των φτωχών αγροτών, παρά το ότι δεν αποτελούσε παρά το 15% του εργαζόμενου πληθυσμού.

Όπως εξηγούσε ο Λ. Τρότσκι, μόνο η εργατική τάξη στην ηγεσία

της επανάστασης μπορούσε πραγματικά να αρχίσει να λύνει τα ζητήματα της αγροτικής μεταρρύθμισης, της ανάπτυξης της βιομηχανίας και της απελευθέρωσης της χώρας από την ιμπεριαλιστική κυριαρχία. Σήμερα στις αναπτυσσόμενες χώρες όπου αυτά τα προβλήματα παραμένουν άλυτα, οι καπιταλιστές και οι μεγαλοϊδιοκτήτες γης είναι πολύ ανίκανοι ή πολύ δεμένοι μεταξύ τους και με τον ιμπεριαλισμό για να τα λύσουν. Η ανάπτυξη της οικονομίας, οι ριζική αγροτική μεταρρύθμιση, η αναδιανομή του πλούτου καθώς και η ανάπτυξη συστημάτων υγείας, πρόνοιας, στέγασης και εκπαίδευσης, για την πλειοψηφία του πληθυσμού μπορεί να επιτευχθούν μόνο με την κατάκτηση της εξουσίας από την εργατική τάξη και τον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας.

Ένα τέτοιο πρόγραμμα όμως, δεν μπορεί να βρει την ολοκλήρωσή του παρά μόνο σε διεθνή κλίμακα. Στη Χιλή σε σύγκριση με τη Ρωσία του '17 η εργατική τάξη είχε μια πραγματικά ισχυρή θέση στην κοινωνία: το 46,3% των εργαζομένων ήταν μισθωτοί και μόνο το 22% αγρότες. Η Χιλιανή εργατική τάξη ήταν η δυνατότερη της Λ. Αμερικής. Μια νικηφόρα επανάσταση στη Χιλή θα άνοιγε την προοπτική της επέκτασης της σε όλη την Λ. Αμερική. Και δεν ήταν μόνο ζήτημα αριθμητικών δυνάμεων. Πολιτικά το προλεταριάτο κέρδιζε με γρήγορους ρυθμούς σε επίπεδο κατανόησης και αυτοπεποίθησης. Προωθούσε την επανάσταση ολόενα και περισσότερο κερδίζοντας την υποστήριξη σημαντικών κομματιών της μεσαίας τάξης και των αγροτών. Σε αντίθεση, η «προοδευτική» άρχουσα τάξη έσπευσε να σκαρφαλώσει πάνω στα τανκς των ενόπλων δυνάμεων, βοηθώντας να πνιγεί η επανάσταση στο αίμα.

Χαράζοντας τις μελλοντικές γραμμές μάχης

Η κυρίαρχη τάξη χρησιμοποίησε τα τρία χρόνια από την εκλογή του Αλλιέντε για να ενώσει τις δυνάμεις της και να περάσει στην αντεπίθεση. Αντίθετα, οι ηγέτες της ΑΕ χρησιμοποίησαν το ίδιο χρονικό διάστημα παρακαλώντας την άρχουσα τάξη και τους εκπροσώπους της στις ένοπλες δυνάμεις να συνεργαστούν μαζί τους. Αν και η ΑΕ είχε κερδίσει τις προεδρικές εκλογές, δεν είχε συγκεντρώσει την απαραίτητη πλειοψηφία στο Κοινοβούλιο και το Κογκρέσο. Την ίδια ώρα, τα κόμματα της αντιπολίτευσης με τη σειρά τους δεν είχαν την πλειοψηφία των 2/3 που χρειαζόνταν για να απομακρύνουν τον Πρόεδρο. Έτσι, ο Αλλιέντε, αμέσως μετά την εκλογή του υπόγραψε μία συνταγματική συμφωνία με την ΧΔ, με την οποία δεσμευόταν η κυβέρνηση του να μην επέμβει καθόλου

στο δικαστικό σώμα, τα ΜΜΕ και τον στρατό.

Παρ' όλα αυτά, ένα μικρό κομμάτι της κυρίαρχης τάξης σκέφτηκε να καταφύγει σε πραξικόπημα ενάντια στον Αλλιέντε άμεσα, πριν ακόμη αναλάβει τα καθήκοντά του. Ωστόσο, τελικά το εγχείρημα εγκαταλείφθηκε. Ο λόγός ήταν απλός: η πλειοψηφία των καπιταλιστών θεωρούσε ότι ένα πραξικόπημα θα είχε τα αντίθετα αποτελέσματα, θα τροφοδοτούσε δηλαδή την επανάσταση. Έτσι λοιπόν άρχισαν να προετοιμάζονται για την κατάλληλη στιγμή.

Αντί όμως για συμφωνίες με την ΧΔ, οι ηγέτες της ΛΕ έπρεπε να κάνουν έκκληση στις μάζες για δεύτερη λαϊκή εντολή, αγνοώντας το Κογκρέσο και το Κοινοβούλιο. Να προχωρήσουν στη διεξαγωγή εκλογών για μία Λαϊκή Εθνοσυνέλευση, με αριστερή πλειοψηφία, όπως είχαν υποσχεθεί προεκλογικά. Κάτι τέτοιο βέβαια έπρεπε να συνδεθεί με έκκληση στους εργαζόμενους να εφαρμόσουν όλο το πρόγραμμα της ΛΕ και να προχωρήσουν ακόμα παραπέρα παίρνοντας τα απαραίτητα μέτρα για την κατάργηση του καπιταλισμού και της μεγάλης ιδιοκτησίας στη γη. Αυτό, μαζί με τη δημιουργία επιτροπών εργατών, αγροτών και στρατιωτών σε ολόκληρη τη χώρα, θα παρείχε τη βάση για ένα νέο καθεστώς Εργατικής Δημοκρατίας, που θα μπορούσε να εθνικοποιήσει τον εθνικό πλούτο και να σχεδιάσει την οικονομία δημοκρατικά. Ο εξοπλισμός των μαζών ενάντια στον κίνδυνο της αντίδρασης – ήδη ένοπλες ακροδεξιές ομάδες του κόμματος της «Πατρίδας και Ελευθερίας» είχαν αρχίσει επιθέσεις σε γραφεία συνδικάτων και κομμάτων της αριστεράς – θα εξασφάλιζε ένα σχεδόν ειρηνικό μετασχηματισμό της κοινωνίας, αφήνοντας τους υπερασπιστές του καπιταλισμού τελείως ανίκανους για την παραμικρή αντίδραση.

Η Χιλιανή επανάσταση έκανε μεγάλα βήματα μπροστά χάρις κυρίως στον αυθορμητισμό και την μαχητικότητα των μαζών. Μέχρι το τέλος του 1971 είχαν σημειωθεί πάνω από 2000 καταλήψεις γης. Η πλειοψηφία ήταν στην περιοχή του **Cautin**, όπου οι ιθαγενείς **Mapuche**² άρπαζαν την ευκαιρία να πάρουν πίσω τη γη τους. Ο Αλλιέντε βέβαια χρησιμοποίησε την εξουσία του σαν Πρόεδρος και εθνικοποίησε σημαντικά τμήματα της οικονομίας: ανθρακωρυχεία, εξόρυξη σιδήρου, κλωστοϋφαντουργεία, την Αμερικάνικη πολυεθνική **ITT** και τον Ιούλη του 1971 τα ορυχεία χαλκού που άνηκαν στις αμερικάνικες επιχειρήσεις **Anaconda** και **Kennecott** (ο χαλκός αποτελούσε το 80% των εξαγωγών της χώρας). Η εθνικοποίηση αυτών των πολυεθνικών ήταν ένα βαρύτατο χτύπημα ενάντια στον ιμπεριαλισμό και κέρδισε μαζική υποστήριξη στη

Χιλή και σε όλη την Λ. Αμερική. Την ίδια στιγμή βέβαια εξόργισε την Ουάσιγκτον.

Αυτά τα μέτρα συνοδεύτηκαν από πάγωμα των ενοικίων, αυξήσεις στους μισθούς και στις συντάξεις και ένα μεγάλο επενδυτικό πρόγραμμα για την εκπαίδευση. Για πρώτη φορά ξεκίνησε η διανομή δωρεάν γάλατος στα παιδιά. Αυτά τα μέτρα κέρδισαν φυσικά τεράστια υποστήριξη, όχι μόνο στις γραμμές της εργατικής τάξης αλλά και ανάμεσα στην ολόενα και πιο ριζοσπαστική μεσαία τάξη. Η Συμφωνική Ορχήστρα του Σαντιάγο έκανε περιοδείες στις αμμοπόλεις, δίνοντας δωρεάν συναυλίες για τους φτωχούς. Πέντε μήνες μετά την ανάληψη της προεδρίας από τον Αλλιέντε έγιναν δημοτικές εκλογές και το UP κέρδισε με το εντυπωσιακό ποσοστό του 51% σε όλη τη χώρα. Ήταν προφανές ότι η υποστήριξη του κόσμου μεγάλωνε καθημερινά.

Την ίδια ώρα, η πολυδιάσπαση της ΧΔ συνεχίζονταν. Στις συμπληρωματικές βουλευτικές εκλογές στο Βολπαράισο³, τον Ιούνιο του '71, η ηγεσία της ΧΔ ήρθε σε συμφωνία με το δεξιό ΕΚ και κέρδισε την έδρα. Σαν αποτέλεσμα όμως αυτής της συνεργασίας, το 20% της νεολαίας της ΧΔ και το 13% των μελών του κόμματος μαζί με 8 βουλευτές, αποχώρησαν και σχημάτισαν την «Χριστιανική Αριστερά». Το όποιο φιλολαϊκό προφίλ της καταρρακώθηκε ανεπανόρθωτα, αλλά παρόλα αυτά η ηγεσία της ΛΕ επέμενε να προσπαθεί να κάνει συμφωνίες με τους δεξιούς ηγέτες της.

Η αντίδραση είχε αρχίσει σιγά-σιγά να σηκώνει κεφάλι. Αυτό άρχισε με το σαμποτάζ που είχαν κηρύξει στην οικονομία οι καπιταλιστές και ο ιμπεριαλισμός. Αμέσως μετά την νίκη του Αλλιέντε υπήρξε μια μεγάλη διαφυγή ξένων και ντόπιων κεφαλαίων στο εξωτερικό. Φυσικά υπήρξε και μεγάλη πτώση των επενδύσεων καθώς και κινήσεις μποϊκοτάζ από την **ITT**. Σαν αποτέλεσμα δημιουργήθηκαν ελλείψεις τόσο σε είδη πολυτελείας, όσο και σε μερικά βασικά αγαθά. Παρά το ότι οι βασικοί τομείς της οικονομίας ήταν στα χέρια του κράτους δεν υπήρχε κανένα κεντρικό πλάνο παραγωγής και οι νόμοι της αγοράς κυριαρχούσαν.

Η οικονομική κρίση, ο πληθωρισμός και η γενικότερη κοινωνική αστάθεια, έστρεψαν τελικά κομμάτια της μεσαίας τάξης να αναζητήσουν αλλού κάποια εναλλακτική λύση. Η ΛΕ και η αριστερά, δεμένοι καθώς ήταν με την καπιταλιστική οικονομία, εμφανίστηκαν ανίκανοι να λύσουν τα προβλήματα της μεσαίας τάξης. Έτσι, κάποια στρώματα της άρχισαν να στρέφονται λοιπόν προς τα δεξιά κόμματα και ακολούθως στον στρατό, ελπίζοντας ότι αυτά μπορεί να βάλουν τέλος στην αστάθεια. Αυτή η εξέλιξη

μπορούσε να έχει αποφευχθεί μόνο στο βαθμό που η επανάσταση θα προχωρούσε παρά πέρα στους στόχους της και στην κατάργηση του καπιταλιστικού συστήματος συνολικά.

Poder popular: Λαϊκή Εξουσία

Η αντεπανάσταση έκανε την πρώτη σοβαρή της αντεπίθεση το τελευταίο μισό του 1972. Τον Αύγουστο οι επιχειρήσεις κάλεσαν για εθνικό λοκ άουτ, που ακολουθήθηκε από ακινητοποίηση των φορτηγών με πρωτοβουλία φυσικά των ιδιοκτητών τους μέσα στον Οκτώβρη. Η ΑΕ απάντησε με το να καλέσει διαδήλωση για τον εορτασμό της δεύτερης επετείου από την νίκη του Αλλιέντε. Και ήταν η μεγαλύτερη συγκέντρωση στην ιστορία της χώρας με πάνω από ένα εκατομμύριο διαδηλωτές. Το κλίμα και τα συνθήματα φανέρωναν μια συνείδηση που διαρκώς αναπτύσσονταν. Καθώς περνούσαν μπροστά από το Προεδρικό Μέγαρο οι μάζες φώναζαν «**Alliende, Alliende, el pueblo te defiende**» δηλαδή «**Αλλιέντε, Αλλιέντε ο λαός θα σε υπερασπιστεί**» και τον καλούσαν να καταργήσει το Κογκρέσο (Cierre el Congreso), ενώ κυριαρχούσε το σύνθημα για «**Λαϊκή Εξουσία**» (Poder Popular).

Σε αυτή τη φάση κάθε αντιδραστική επίθεση έσπρωχνε την εργατική τάξη σε ακόμα πιο επαναστατική κατεύθυνση. Οι εργαζόμενοι πήραν κάθε δυνατό μέτρο για σπάσουν την αντιδραστική απεργία και να εμποδίσουν την αντίδραση να σηκώσει κεφάλι. Εκατοντάδες εργοστάσια και επιχειρήσεις καταλήφθηκαν, ενώ τα αφεντικά και οι διευθυντές τους πετάχτηκαν έξω. Ταυτόχρονα οι εργάτες είχαν ανάλαβαν με επιτυχία να διευθύνουν τις επιχειρήσεις σε καθημερινή βάση.

Επιπλέον τα συνθήματα της διαδήλωσης έδειχναν σαφώς πως οι εργαζόμενοι προσπαθούσαν να προχωρήσουν πέρα από τα στενά όρια που τους έβαζαν οι κοινοβουλευτικοί θεσμοί και οι ηγέτες της ΑΕ. Το σύνθημα για «**Λαϊκή Εξουσία**» είχε αποκτήσει ένα πολύ συγκεκριμένο νόημα. Τόσο οι εργάτες, όσο και άλλα στρώματα εργαζομένων, από το 1972, είχαν βάλει μπροστά τη δημιουργία νέων δικών τους οργανώσεων που τις ονόμαζαν **Los Cordones Industriales** (Συντονιστικές Εργοστασιακές Επιτροπές Αγώνα). Επρόκειτο για εκλεγμένες επιτροπές εργατών, οι οποίες είχαν σαφώς τη δυνατότητα να αποτελέσουν την εναλλακτική λύση στο καπιταλιστικό κράτος. Η πρώτη που δημιουργήθηκε ήταν της βιομηχανικής ζώνης του Σαντιάγκο Cerrillos, που περιελάμβανε 250 εργοστάσια και 46.000 εργαζόμενους. Αυτές οι Επιτροπές Αγώνα δημιουργήθηκαν μέσα

από την πάλη των εργαζομένων για να λύσουν άμεσα προβλήματα, ωστόσο, πολύ γρήγορα υιοθέτησαν ένα πολύ πιο προχωρημένο πρόγραμμα που ξέφευγε από τα άμεσα τους αιτήματα και ήταν σαφώς πιο προωθημένο από οτιδήποτε άλλο προτεινόταν από τα αριστερά κόμματα της χώρας.

Ανάμεσα στα άλλα, το πρόγραμμα αυτό δήλωνε υποστήριξη στην κυβέρνηση του Αλλιέντε «**στο βαθμό που υπερασπίζεται τους αγώνες και τις κινητοποιήσεις των εργαζομένων**». Απαιτούσε «**την απαλλοτρίωση όλων των μονοπωλίων με κεφάλαιο πάνω από 14 εκ. εσκούδος, ...εργατικό έλεγχο σε όλη την οικονομία μέσω επιτροπών αντιπροσώπων ...άμεσα εκλεγμένων και ανακλητών από τη βάση και τέλος Λαϊκή Εθνοσυνέλευση, που θα αντικαθιστούσε το αστικό κοινοβούλιο**». Οι επιτροπές αυτές φτιάχτηκαν για να σπάσουν την απεργία των ιδιοκτητών φορτηγών και για να συνεχίσουν τη παραγωγή ενάντια στα σαμποτάζ και τα λοκ-άουτ των εργοδοτών. Δημιουργήθηκαν και σε άλλες πόλεις κλειδιά όπως στην **Concepcion**, το **Valparaiso** και το **Puerto Monte**. Στο Σαντιάγκο οι τοπικές Επιτροπές Αγώνα ενώθηκαν σε επίπεδο πόλης και σχημάτισαν το «**Περιφερειακό Συντονιστικό της επαρχίας του Σαντιάγκο**».

Στις παρακουπόλεις, την ίδια ώρα, δημιουργήθηκαν οι Λαϊκές Επιτροπές Τροφοδοσίας (**JAPS**), που ανέλαβαν τη διανομή τροφίμων και τον έλεγχο των τιμών, ενώ διασφάλιζαν το να πάνε τα τρόφιμα σε όσους είχαν πραγματικά ανάγκη. Όλες αυτές οι αυθόρμητες μορφές οργάνωσης γεννήθηκαν έξω από τα επίσημα συνδικάτα και αναπτύχθηκαν κυρίως γιατί το **CUT** (η βασική Συνομοσπονδία Εργατών) αδρανούσε και δεν βοηθούσε να πάει ο αγώνας μπροστά. Το **CUT** που συσπείρωνε γύρω στους 800,000 εργάτες από ένα σύνολο 3 εκ., ελέγχονταν κύρια από το ΚΚ, ωστόσο και το ΣΚ και η ΧΔ είχαν σημαντική επιρροή. Στην αρχή το ΚΚ ήταν αντίθετο με τη δημιουργία αυτών των επιτροπών γιατί φοβήθηκε ότι θα λειτουργούσαν ανταγωνιστικά με το **CUT** αλλά και με το ίδιο το κόμμα και δεν θα τις ελέγχει. Αντίθετα, τα αριστερά μέλη του ΣΚ και του **MIR** ενθάρρυναν την συμμετοχή σ' όλες αυτές τις Επιτροπές από την αρχή και τόσο η **Χριστιανική Αριστερά** όσο και τα μέλη του **MAPU** συμμετείχαν ενεργά. Ωστόσο, κανένα από τα κόμματα δεν είχε σαν στρατηγική να τις αναπτύξει και να τις προβάλλει σαν εναλλακτικές μορφές εξουσίας ενάντια στα δειλά βήματα της κυβέρνησης. Μάλιστα, η ηγεσία του **MIR** υιοθέτησε μια μάλλον σκεπτικιστική στάση απέναντι στις δυνατότητες αυτών των εμβρυϊκών Εργατικών Συμβουλίων (σοβιέτ).

Οι Cordones Industriales και η δυναδική εξουσία.

Και όμως, τα Cordones και οι JAPS δημιούργησαν σοβαρά στοιχεία δυναδικής εξουσίας σε όλη τη φάση της επαναστατικής διαδικασίας. Με τον όρο «δυναδική εξουσία» αποκαλούμε μια κατάσταση όπου η εργατική τάξη έρχεται πλέον σε ανοικτή σύγκρουση με την κυρίαρχη τάξη και κινείται να πάρει την διοίκηση της κοινωνίας στα χέρια της, ενώ ταυτόχρονα η κυρίαρχη τάξη και ο κρατικός της μηχανισμός δεν έχουν ακόμα συντριβεί. Μια τέτοια κατάσταση δεν μπορεί φυσικά να έχει παρατεταμένη διάρκεια: αργά ή γρήγορα η μία τάξη ή η άλλη θα πρέπει να βγει νικήτρια από αυτή την αναμέτρηση.

Το ερώτημα λοιπόν είναι πως αυτή η σύγκρουση θα αποβεί σε όφελος της εργατικής τάξης. Οι Cordones ξεπήδησαν όταν οι δυνάμεις της αντίδρασης ξεκίνησαν την αντεπίθεση, όμως έτειναν να πέσουν σε σχετική αδράνεια καθώς περνούσε ο άμεσος κίνδυνος. Έπρεπε λοιπόν να εδραιώσουν μια πιο ισχυρή θέση, να συνδεθούν περιφερειακά και εθνικά και φυσικά να παρουσιαστούν συνειδητά πλέον σαν την εναλλακτική λύση στο αστικό κοινοβούλιο. Επιπλέον, ήταν απαραίτητο να προσφέρουν ένα πρόγραμμα που θα ήταν η βάση για τον δημοκρατικό σχεδιασμό της παραγωγής από την εργατική τάξη και τα υπόλοιπα καταπιεσμένα στρώματα. Επίσης, ήταν ζήτημα ζωής και θανάτου να αρχίσουν να οργανώνουν τις ένοπλες δυνάμεις με το να χτίσουν επιτροπές βάσεις των στρατιωτών σε όλα τα σώματα, με στόχο να προκαλέσουν τη διαίρεση της αστικής στρατιωτικής μηχανής πάνω σε ταξική βάση.

Στην Κονσεψιόν, την μεγαλύτερη βιομηχανική πόλη του Νότου, κλήθηκε μία Λαϊκή Συνέλευση σε επίπεδο πόλης που αποφάσισε το σχηματισμό ενός «Λαϊκού Συμβουλίου», με στόχο να ενοποιηθούν τα Cordones, οι Japs και οι άλλες επιτροπές λαϊκής εξουσίας. Αυτή η πρωτοβουλία δέχτηκε πολύ σκληρή κριτική από την αρχή, τόσο από την Κεντρική Επιτροπή του ΚΚ, όσο και από τον ίδιο τον Αλλιέντε, γεγονός που εμπόδισε να εξαπλωθεί το κάλεσμα αυτό πλατύτερα. Παρ' όλα αυτά, περίπου 100 τέτοια Λαϊκά Συμβούλια δημιουργήθηκαν στην χώρα και 20 από αυτά μέσα στην πρωτεύουσα Σαντιάγο.

Πως αντέδρασε η κυβέρνηση σε αυτό το μαζικό κίνημα και τις επιπτώσεις του; Τον Ιανουάριο του 1973 ο «κομμουνιστής» υπουργός των Οικονομικών, Ο. Μίλας και ο υπουργός των Εσωτερικών, στρατηγός Πρατς

(ένας από τους τρεις στρατηγούς που μπήκαν στη κυβέρνηση), εισήγαγαν νόμο με τον οποίο επέστρεφαν 123 εργοστάσια που είχαν καταληφθεί από εργαζόμενους στους πρώην ιδιοκτήτες τους! Τα Cordones αντέδρασαν άμεσα καλώντας διαδήλωση 30,000 ατόμων, απαιτώντας να περάσει επίτελους η εξουσία στα χέρια των εργαζομένων. Η τεράστια αυθόρμητη αντίδραση, αλλά και η ενεργητικότητα των μαζών έδωσε ξανά μιαν ώθηση στην επανάσταση, αλλά είχε τα όρια της. Ένα πραγματικά επαναστατικό κόμμα, μ' ένα ξεκάθαρο πρόγραμμα και σωστή τακτική ήταν αναγκαίο γι' αυτό να κατευθύνει αυτή την ενεργητικότητα προς την ολοκλήρωση της επανάστασης, την κατάργηση του καπιταλισμού και της κρατικής ταξικής μηχανής. Αλλά ένα τέτοιο κόμμα δεν υπήρχε στην Χιλή.

Η ύπαρξη ενός επαναστατικού κόμματος θα έδινε την ευκαιρία στην επανάσταση, όχι μόνο να εδραιωθεί, αλλά και να ανοίξει τη προοπτική της Σοσιαλιστικής Επανάστασης σ' ολόκληρη την Λατινική Αμερική και στον υπόλοιπο κόσμο. Και μόνο το γεγονός της εκλογικής νίκης της ΑΕ και της ολοφάνερης ανόδου των επαναστατικών διαθέσεων της εργατικής τάξης της Χιλής, είχε προκαλέσει κόμματα ενθουσιασμού στο εργατικό κίνημα στην Λ. Αμερική και την Ευρώπη. Έδωσε μάλιστα μιαν ισχυρή ώθηση στον αγώνα κατά του Φράνκο στην Ισπανία.

Η εξαπλώση της επανάστασης σ' οποιαδήποτε χώρα της Λ. Αμερικής, σε συνδυασμό με ένα ευθύ και ξεκάθαρο κάλεσμα προς την εργατική τάξη στις ίδιες τις ΗΠΑ θα έβαζε επί τάπητος την ίδια τη δυνατότητα του ιμπεριαλισμού να επεμβαίνει και να κατευθύνει τις εξελίξεις σ' ολόκληρο τον πλανήτη. Αλλά αυτό απαιτούσε ένα συνειδητό διεθνιστικό πρόγραμμα, αναπόσπαστο κομμάτι της επανάστασης. Σε μια τέτοια κατεύθυνση, θα ήταν επίσης εξαιρετικά χρήσιμη η ύπαρξη μιας Επαναστατικής Διεθνούς. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Χιλής περιλάμβαναν στο πρόγραμμά του τη δημιουργία μιας «Σοσιαλιστικής Ομοσπονδίας της Λατινικής Αμερικής». Ωστόσο η ηγεσία του, αρνήθηκε να κινηθεί προς την κατεύθυνση της δημιουργίας μιας νέας Διεθνούς, έχοντας σαν δικαιολογία την τραγική γραφειοκρατική κατάληξη της σταλινικής Διεθνούς του 1925 - 1943⁴.

Το πραξικόπημα του Πινοσέτ πρόλαβε τις επαναστατικές διεργασίες που ακολούθησαν την επόμενη περίοδο σε Ελλάδα και Πορτογαλία. Δεν χωράει αμφιβολία πως μιά νίκη στην Χιλή θα είχε ανοίξει την προοπτική της πλήρους μεταμόρφωσης του πολιτικού σκηνικού σε παγκόσμια κλίμακα, προς όφελος της εργατικής τάξης.

Μια από τις άμεσες επιπτώσεις που είχε η απουσία ενός

επαναστατικού κόμματος με ξεκάθαρο πρόγραμμα και στρατηγική, ήταν πως οι Cordones Industriales άρχισαν σταδιακά να ατονούν, καθώς δεν είχαν καθαρή αντίληψη του ρόλου που είχαν κληθεί να παίξουν μέσα στην επανάσταση. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να αρχίσουν να ενώνονται με τις τοπικές επιτροπές του CUT. Τότε, το ΚΚ τροποποίησε την πολιτική του και άρχισε να ενθαρρύνει αυτή την εξέλιξη, έχοντας σαν αντικειμενικό σκοπό να περιορίσει τον επαναστατικό τους ρόλο και να τις απορροφήσει τελικά μέσα στον μηχανισμό του CUT.

Η εκλογή του Αλλιέντε οδήγησε σε μια εκρηκτική ανάπτυξη όλων των κομμάτων της Αριστεράς. Δεκάδες χιλιάδες αγωνιστές μπήκαν στις γραμμές του Σοσιαλιστικού Κόμματος, του ΚΚ και του MIR. Τα πιο αριστερά στοιχεία εντάσσονταν στο Σοσιαλιστικό Κόμμα και το MIR. Το Σοσιαλιστικό Κόμμα δήλωνε Μαρξιστικό ήδη από την ίδρυσή του στα 1933. Άλλωστε, χρωστούσε την ύπαρξή του στον αγώνα ενάντια στις σταλινικές πολιτικές και τις γραφειοκρατικές μεθόδους του ΚΚ και της Κομμουνιστικής Διεθνούς εκείνης της περιόδου.

Στο συνέδριο του, το 1967, το Σοσιαλιστικό Κόμμα έκανε μια εντυπωσιακή αριστερή στροφή και διακήρυξε: «**Το Κόμμα μας, σαν μια Μαρξιστική Λενινιστική Οργάνωση, καθορίζει σαν στρατηγικό του στόχο την κατάληψη της εξουσίας. Αυτό είναι ένα καθήκον που μπορεί να πραγματοποιηθεί από τη δική μας γενιά, εγκαθιδρύοντας ένα επαναστατικό κράτος που θα ελευθερώσει τη Χιλή από την εξάρτηση, την οικονομική και πολιτιστική καθυστέρηση και θα βάλει τις βάσεις για το χτίσιμο του σοσιαλισμού...** Η επαναστατική βία είναι τόσο αναπόφευκτη όσο και νομιμοποιημένη. Η αναγκαιότητά της πηγάζει από τον καταπιεστικό χαρακτήρα και την ένοπλη βία που ασκεί το ίδιο το ταξικό κράτος. Είναι ο μόνος δρόμος για την κατάκτηση της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας... Μόνο καταστρέφοντας τον γραφειοκρατικό και милитарιστικό μηχανισμό του αστικού κράτους μπορεί να εγκαθιδρυθεί μια γνήσια σοσιαλιστική εξουσία».

Αυτές οι τολμηρές διακηρύξεις αντανakλούσαν τις επαναστατικές προσδοκίες των απλών μελών και των υποστηρικτών του κόμματος, που αναζητούσαν ενστικτωδώς ένα επαναστατικό Μαρξιστικό πρόγραμμα. Όμως τα λόγια και οι διακηρύξεις δεν είναι ποτέ αρκετά. Για να μετατραπούν οι προσδοκίες σε πραγματικότητα είναι απαραίτητο όχι μόνο ένα ξεκάθαρο πρόγραμμα, αλλά επίσης και οι επαναστατικές πράξεις. Οι ηγέτες της Αριστεράς Πτέρυγας του ΣΚ, ενώ λεκτικά συντάσσονταν με τα επαναστατικά συναισθήματα της βάσης του κόμματος, δεν προχωρούσαν

στις απαραίτητες πρακτικές ενέργειες που θα υλοποιούσαν αυτές τις προσδοκίες. Με άλλα λόγια, ήταν τυπικοί εκπρόσωποι του κεντρισμού μέσα στο εργατικό κίνημα: Υιοθέτηση στα λόγια μιας επαναστατικής και μαρξιστικής ορολογίας, αλλά την ίδια στιγμή άρνηση στην πράξη να προχωρήσουν πέρα από κάποιο νεφελώδες κι ακαθόριστο πρόγραμμα. Στην ουσία δηλαδή οι κεντριστές, όταν φτάνει η κρίσιμη στιγμή της ταξικής σύγκρουσης, ελάχιστα διαφέρουν από τους εκπροσώπους του ρεφορμισμού.

Η αδυναμία της Αριστεράς του ΣΚ είχαν ήδη διαφανεί πριν τη νίκη στις εκλογές του 1970. Ο Αλλιέντε ανήκε στην κεντροδεξιά πτέρυγα του κόμματος. Εκλέχτηκε όμως από την ΚΕ, σαν ο υποψήφιος για την προεδρία με 12 ψήφους υπέρ και 13 αποχές! Η αποκήρυξη της διακήρυξης της Κονσεψιόν (που είδαμε παραπάνω), από την ΚΕ του ΣΚ, ήταν άλλη μια απόδειξη για το γεγονός ότι, παρ' όλες τις καλές προθέσεις τους, οι κεντριστές ηγέτες του κόμματος, όπως ο Αλταμιράνο, στην πράξη λειτούργησαν σαν συνεργόι της πολιτικής του Αλλιέντε και του ΚΚ, που προσπαθούσαν να βάλουν φρένο στην επαναστατική διαδικασία που ξεδιπλωνόταν.

Ο Αλλιέντε αρνείται να εξοπλίσει τους εργάτες

Σ' ολόκληρη την περίοδο διακυβέρνησης από την ΛΕ κυκλοφορούσαν επίμονες φήμες για πραξικόπημα. Ωστόσο, παρ' ότι ένας μικρός αριθμός εργατών και νεολαίων είχαν κάποια όπλα στην κατοχή τους, δεν υπήρξε κανένα σοβαρό σχέδιο εξοπλισμού των εργαζομένων και δημιουργίας μιας εργατικής πολιτοφυλακής, αν και το ΣΚ διέθετε μια μικρή οπλισμένη ομάδα. Η πολιτοφυλακή έπρεπε να δημιουργηθεί μέσα από τα Cordones, στα πλαίσια του ρόλου που αυτά έπρεπε να παίξουν, σαν κύτταρα της εργατικής εξουσίας. Ωστόσο, όχι μόνο δεν εξοπλίστηκαν οι εργαζόμενοι, αλλά και πολλοί απ' αυτούς που είχαν όπλα στην κατοχή τους τα έχασαν, καθώς η κυβέρνηση επέτρεψε ελέγχους και επιδρομές της αστυνομίας και του στρατού σε σπίτια και εργοστάσια, πολύ πριν το πραξικόπημα. Άλλωστε, μια από τις μεγαλύτερες ποσότητες όπλων βρισκόταν κρυμμένη στο σπίτι του Αλλιέντε. Όμως, ούτε αυτή η ποσότητα δεν μοιράστηκε ποτέ στους εργάτες.

Καμιά οργανωμένη προσπάθεια δεν έγινε για τη δημιουργία επιτροπών στρατιωτών – σημνιτών – ναυτών, παρά το γεγονός ότι μέσα

στις γραμμές του στρατού υπήρχαν πολλοί που υποστήριζαν το επαναστατικό κίνημα. Το ΣΚ και το **MIR** ξεκίνησαν μια τέτοια προσπάθεια μόνο λίγους μήνες πριν το πραξικόπημα, αλλά ήταν μια αδύναμη και εξαιρετικά καθυστερημένη προσπάθεια, που δεν μπορούσε να έχει κανένα αποτέλεσμα.

Το **MIR** ενσωμάτωνε εκείνη την περίοδο μερικά από τα πιο επαναστατικά τμήματα της νεολαίας. Επηρεασμένο όμως από μερικές από τις ιδέες του Τσε Γκεβάρα, προσανατολιζόταν πιο πολύ προς την κατεύθυνση του αντάρτικου των πόλεων. Άλλωστε, η βάση του ήταν κατά κύριο λόγο η νεολαία και φτωχά στρώματα των πόλεων, με μικρή μόνο απήχηση μέσα στην οργανωμένη εργατική τάξη. Ο σκεπτικισμός του για τις Cordones πήγαζε ακριβώς από την έλλειψη εμπιστοσύνης και κατανόησης του ρόλου που έπρεπε να παίζει μέσα στην επανάσταση το οργανωμένο εργατικό κίνημα.

Αυτή η πολιτική αντανάκλαστηκε και στην απόφαση του κόμματος να περάσει στην παρανομία, μετά την αποτυχημένη προσπάθεια πραξικοπήματος στις 29 Ιούνη του 1973. Είναι φυσικά απαραίτητο για ένα επαναστατικό κόμμα να πάρει όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των μελών και των στελεχών του μέσα σε παρόμοιες συνθήκες. Ωστόσο, η απόφαση για το πέρασμα στην παρανομία σ' εκείνο το στάδιο πάρθηκε σε μεγάλο βαθμό λόγω της εκτίμησης της ηγεσίας του **MIR** ότι **έπρεπε** να στραφεί στο αντάρτικο πόλεων μετά το επικείμενο πραξικόπημα.

Ο Αλλιέντε, πιεζόμενος και από το ΚΚ, στήριξε όλες του τις ελπίδες στην πίστη των ενόπλων δυνάμεων στη «συνταγματική νομιμότητα». Το '72 - '73 μάλιστα, διόρισε τρεις στρατηγούς, ανάμεσά τους και τον «συνταγματικό» Αουγκούστο Πινοςέτ, στο υπουργικό συμβούλιο. Μ' αυτές τις κινήσεις, θεώρησε ότι μπορούσε να καθησυχάσει την αστική κρατική μηχανή. Ενώ οι προετοιμασίες για το πραξικόπημα γινόντουσαν πλέον σχεδόν ανοιχτά, το ΚΚ το μόνο που βρήκε να κάνει ήταν να εκδώσει μια διακήρυξη με τίτλο «Όχι στον εμφύλιο πόλεμο»...

Οι αστοί εν τω μεταξύ, μελετούσαν το καλύτερο σχέδιο για την απαλλαγή τους απ' την κυβέρνηση του Αλλιέντε. Ένα κομμάτι τους στρεφόταν προς το λεγόμενο «**λευκό πραξικόπημα**»: Καθώς οι εκλογές για το Κογκρέσο ήταν προγραμματισμένες για τον Μάρτη του 1973, έλπιζαν ότι θα ήταν δυνατό να αποσπάσουν την απαιτούμενη πλειοψηφία που θα τους επέτρεπε είτε να συλλάβουν τον Αλλιέντε, είτε τουλάχιστον να καλέσουν δημοψήφισμα για την αποπομπή του. Οι εκλογές πράγματι έγιναν και μάλιστα μέσα σ' ένα απερίγραπτο οικονομικό χάος. Ολόκληρος ο

κρατικός μηχανισμός, τα ΜΜΕ και το δικαστικό σύστημα τάχθηκαν ανοιχτά υπέρ των δεξιών κομμάτων. Η Δεξιά χρειαζόταν το 67% των ψήφων και τα 2/3 των εδρών για να προχωρήσει τα σχέδιά της, όμως παρ' όλες τις προσπάθειες, απέσπασε μόνο το 54%, ενώ το **UP** πήρε το 43,4% - δηλαδή περισσότερο απ' ότι είχε κερδίσει ο Αλλιέντε στις προεδρικές εκλογές.

Έτσι, η αστική τάξη κατέληξε πια ότι τίποτε εκτός από ένα στρατιωτικό πραξικόπημα δεν θα μπορούσε να τη βγάλει από τη δύσκολη θέση στην οποία βρισκόταν. Τον Ιούνιο του 1973 έγινε μια απόπειρα πραξικοπήματος, η οποία όμως γρήγορα εγκαταλείφθηκε, καθώς τμήματα της ηγεσίας του στρατού την θεώρησαν πρόωπη. Εκατοντάδες χιλιάδες διαδηλωτών ξεχύθηκαν στους δρόμους σε υποστήριξη του **UP**. Ακολουθώντας το κάλεσμα του **CUT**, εργοστάσια και δημόσιες υπηρεσίες καταλήφθηκαν για μια ακόμη φορά σ' ολόκληρη τη χώρα. Και τα συνθήματα των διαδηλωτών τώρα απαιτούσαν από την κυβέρνηση να εξοπλίζει επιτέλους τους εργάτες: Το σύνθημα «Αλλιέντε, ο Λαός θα σε υπερασπιστεί» ξανακούστηκε στην πλατεία όπου βρισκόταν το προεδρικό μέγαρο. Αλλά τώρα παισιωνόταν από το «**El pueblo armado jamas sera aplastado**» δηλαδή «**Λαός οπλισμένος, ποτέ νικημένος**».

Η ηγεσία του στρατού αποφάσισε να περιμένει λίγους μήνες, μέχρι να κάνει την τελική της κίνηση. Οι στρατηγοί ήθελαν να εξασφαλίσουν ότι δεν θα υπήρχε κίνδυνος διάσπασης μέσα στις ένοπλες δυνάμεις. Χρησιμοποίησαν λοιπόν το διάστημα από τον Ιούνιο ως τον Σεπτέμβριο για την εκκαθάριση του στρατεύματος απ' όλους τους δηλωμένους υποστηρικτές του Αλλιέντε.

Στο Βολπαράισο, οι συνωμότες σχεδίαζαν να ξεκινήσουν το πραξικόπημα χρησιμοποιώντας σαν βάση το ναύσταθμο. Το σχέδιο αποκαλύφθηκε από απλούς ναύτες, που έφτασαν μάλιστα να προετοιμάσουν ένα λεπτομερές πλάνο για τον απόπλου του στόλου, ώστε να χαλάσουν τα σχέδια των πραξικοπηματιών. Εναντίον τους ξεκίνησαν αντίποινα, τα οποία μάλιστα υποστήριξε και ο Αλλιέντε, για να μην προκαλέσει το Γενικό Επιτελείο! Πάνω από 100 ναύτες συνελήφθησαν για ανατρεπτική δράση και βασανίστηκαν. Στην Κονσεψιόν, μια ολόκληρη στρατιωτική σχολή εφέδρων αξιωματικών διαλύθηκε, λόγω των υποψιών ότι είχαν κυριαρχήσει ανάμεσα στους σπουδαστές οι υποστηρικτές του **MIR**.

Τελικά, στις 11 Σεπτέμβριο του 1973, οι στρατηγοί χτύπησαν με ανελέητη αποφασιστικότητα. Ο Αλλιέντε πρόλαβε να κάνει ένα τελευταίο ραδιοφωνικό διάγγελμα, πριν πέσει ηρωικά μέσα στο προεδρικό μέγαρο.

Πολλοί εργάτες, ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα του ΣΚ, σφαγιάστηκαν υπερασπιζόμενοι τα εργοστάσια από τις επιθέσεις του στρατού.

Οι μάχες στο Σαντιάγο κράτησαν σχεδόν μια βδομάδα. Χιλιάδες συνελήφθησαν και κλείστηκαν στο εθνικό στάδιο της πόλης, πριν αρχίσουν να μεταφέρονται σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και να εκτελούνται. Ανάμεσά τους και ο δημοφιλής λαϊκός τραγουδιστής **Victor Jara**, που συνέχισε με τα τραγούδια του την αντίσταση και μέσα στο στάδιο. Σώπασε μόνο όταν οι στρατιώτες του έσπασαν τα δάχτυλα και την πλάτη, πριν τον εκτελέσουν...

Η Σιδερένια Φτέρνα της Χούντας συνέχισε το έργο της, εξαρθρώνοντας συστηματικά κάθε αντίσταση των μαζών της Χιλής, που ακόμη και σήμερα προσπαθούν να αναρρώσουν από εκείνη την ήττα, 30 χρόνια πριν. Το πραξικόπημα προκάλεσε μαζικές διαμαρτυρίες και απεργιακές κινητοποιήσεις σε πολλά μέρη του κόσμου. Λιμενεργάτες στην Ευρώπη και την Αυστραλία αρνιόντουσαν να ξεφορτώσουν προϊόντα από τη Χιλή και Βρετανοί ναύτες ξεκίνησαν μποϊκοτάζ των Χιλιανών λιμανιών.

Η βαριά κληρονομιά που άφησε η ήττα είναι ακόμη και σήμερα παρούσα. Ο Αουγκούστο Πινοσέτ έμεινε στο απυρόβλητο, παρά την αποκατάσταση της δημοκρατίας. Κι όμως, οι θυσίες δεν θα έχουν πάει χαμένες, αν οι επαναστάτες διδαχτούν από τα λάθη των ηγετών της Χιλιανής Αριστεράς το 1970 – 73. Τα ίδια καθήκοντα θα τεθούν ξανά για τις μάζες της Χιλής, αλλά και ολόκληρου του πλανήτη. Πρέπει λοιπόν να βγουν τα απαραίτητα συμπεράσματα από τα λάθη του παρελθόντος.

Σημειώσεις

¹ Διαβάζουμε π.χ. σε συνέντευξη του Αλλιέντε στις 5 Μαΐου 1971: «Οι ένοπλες δυνάμεις της Χιλής είναι οι ένοπλες δυνάμεις του έθνους. Σ' αυτό υπακούουν και όχι στις διαταγές ενός ανθρώπου ή μιας κυβέρνησης. Αυτό το γεγονός χαρακτηρίζει τον στρατό μας και τον κάνει να ξεχωρίζει από τους στρατούς άλλων χωρών»...

² Χαρακτηριστικό του κλίματος που επικρατούσε, είναι το γεγονός ότι η πλειοψηφία των καταλήψεων είχε γίνει ήδη πριν από τις εκλογές του Σεπτεμβρίου. Η αντίδραση του Αλλιέντε ωστόσο ήταν να συστήσει στα τέλη του Δεκέμβρη του 1970 «αυτοσυγκράτηση» στους ιθαγενείς για να μην «οπλίζεται με επιχειρήματα η αντεπανάσταση».

³ Η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Χιλής.

⁴ Παρά την αντίθεσή του προς τον σταλινισμό, ο Αλλιέντε απέτυχε ωστόσο να καταλήξει σε διαφορετικά συμπεράσματα: Υιοθέτησε την εξωτερική πολιτική της «μη επέμβασης» στις υποθέσεις των άλλων χωρών, αποφεύγοντας οποιοδήποτε ταξικό κάλεσμα. Στις 17 Μαρτίου του 1971 π.χ. δήλωνε στους ξένους ανταποκριτές πως «αν επιθυμούν οι μάζες και τα πολιτικά κόμματα άλλων χωρών ν' ακολουθήσουν το παράδειγμά μας, αυτό είναι δική τους υπόθεση και όχι δική μας». 35 χρόνια νωρίτερα, σε συνέντευξή του ο Στάλιν δήλωνε: « Κάθε χώρα αν θέλει θα κάνει την δική της επανάσταση κι αν δε θέλει, δε θα υπάρξει καμία επανάσταση. Λόγου χάρη, η χώρα μας ήθελε να κάνει μια επανάσταση και την έκανε...». Η ομοιότητα, αν και αθέλητη, είναι προφανής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1^ο: Συντονιστική Επιτροπή Αγώνα «Σερίλλος»

Τον Ιούνιο 1972 δημιουργήθηκε στη Χιλή η Συντονιστική Επιτροπή Αγώνα των εργοστασίων της συνοικίας Σερίλλος. Η Σερίλλος ήταν η κύρια βιομηχανική περιοχή του Σαντιάγκο με 250 εργοστάσια και 46.000 εργάτες.

Πώς δημιουργήθηκε η πρώτη Συντονιστική Επιτροπή

Η Επιτροπή Αγώνα γεννήθηκε μέσα από τα συγκεκριμένα προβλήματα. Τις μέρες εκείνες, στην γειτονική περιοχή Μαϊπού, συνελήφθησαν από την αστυνομία και οδηγήθηκαν στα δικαστήρια 44 αγρότες συνδικαλιστές γιατί πρωτοστάτησαν στην κατάληψη ενός μεγάλου αγροκτήματος. Ο δικαστής βέβαια πήρε το μέρος των τσιφλικάδων ενάντια στους αγρότες.

Η φυλάκιση όμως των ηγετών τους ξεσήκωσε τους αγρότες που οργάνωσαν μεγάλες διαδηλώσεις, κατάλαβαν το δικαστήριο και 150 άλλα τσιφλίκια στην περιοχή του Σαντιάγκο, με αίτημα την εθνικοποίηση τους από την κυβέρνηση της Λαϊκής Ενότητας.

Την ίδια ώρα, στην συνοικία Σερίλλος οι εργάτες βρίσκονταν σε αναβρασμό. Δύο εργοστάσια ήταν σε απεργία με αίτημα την εθνικοποίηση τους. Σ' ένα άλλο μικρό εργοστάσιο τροφίμων, που η κυβέρνηση είχε εθνικοποιήσει γιατί ο βιομήχανος πούλαγε τα προϊόντα του στην μαύρη αγορά, ο ιδιοκτήτης αρνιόταν να το παραδώσει στους εργάτες.

Ένα εργοστάσιο κλωστοϋφαντουργίας, που ανήκε στο συγκρότημα του μεγαλοβιομηχάνου Γιαρούρ, είχε καταληφθεί από τους εργάτες γιατί ο ιδιοκτήτης αρνιόταν να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του στους εργάτες. Σ' ένα άλλο εργοστάσιο τροφίμων οι εργάτες είχαν κατέβει σε απεργία διαρκείας.

Αποτέλεσμα αυτής της εκρηκτικής κατάστασης ήταν να οργανωθεί αμέσως μια κοινή μαζική διαδήλωση των εργατών του Σερίλλος και των αγροτών του Μαϊπού ενάντια στην αστική δικαιοσύνη, τους τσιφλικάδες και τους βιομήχανους.

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες αποφασίστηκε ακόμα να κληθεί μια Γενική Συνέλευση από εκλεγμένους αντιπροσώπους όλων των εργοστασίων της περιοχής. Η Συνέλευση αυτή εξέλεξε μια Συντονιστική Επιτροπή Αγώνα, που ανάλαβε να κατευθύνει τους αγώνες των εργατών όλης της περιοχής.

Η εμπειρία αυτής της πρώτης Επιτροπής Αγώνα που δημιουργήθηκε στην Χιλή, οδήγησε στην συνέχεια στην δημιουργία δεκάδων άλλων τέτοιων Επιτροπών σ' όλη την χώρα.

Οι επαναστατικές θέσεις των εργατών του Σερίλλος

Σε μια νέα Γενική τους Συνέλευση οι εργάτες του Σερίλλος υιοθέτησαν το παρακάτω πρόγραμμα δράσης:

- ★ Υποστήριξη του Προέδρου Αλιέντε στο βαθμό που κι αυτός στηρίζει τα αιτήματα και τους αγώνες των εργατών και εφαρμόζει ένα Σοσιαλιστικό Πρόγραμμα.
- ★ Εθνικοποίηση όλων των μονοπωλίων και των μεγάλων βιομηχανιών, που έχουν κεφάλαιο πάνω από 14 εκ. εσκούδος (45 εκ. δραχμές του 1972). Ακόμα, εθνικοποίηση όλων των εργοστασίων που έχουν στρατηγικό χαρακτήρα, όλων των ξένων βιομηχανιών και όσωνμπούκοτάρουν την παραγωγή, απολύουν ή δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους στους εργάτες.
- ★ Εργατικό Έλεγχο στην παραγωγή σ' όλα τα εργοστάσια, τα

αγροκτήματα και τα ορυχεία, μέσα από εκλεγμένα και ανακλητά εργατικά συμβούλια.

- ★ Αυτόματη αύξηση μεροκαμάτων και μισθών με κάθε αύξηση του τιμαρίθμου κατά 5%. Καθορισμό κατώτερου και ανώτατου μισθού σε κάθε εργοστάσιο από την Γενική Συνέλευση των εργαζομένων.
- ★ Ριζική κάθαρση της δικαστικής εξουσίας, απομάκρυνση όλων των αστών και των υπηρετών τους από τα δικαστήρια.
- ★ Άμεση κατάληψη όλων των τσιφλικιών, πάνω από 80 στρέμματα, που η κυβέρνηση είχε εγκρίνει την κρατικοποίησή τους.
- ★ Αποφασιστικό έλεγχο της γραφειοκρατίας από τους Συλλόγους των αγροτών και των αγροτοεργατών για αγροτικά δάνεια και την διανομή λιπασμάτων και μηχανημάτων.
- ★ Απαλλοτρίωση όλων των αδειανών οικοπέδων στις πόλεις για το χτίσιμο εργατικών κατοικιών.
- ★ Δημιουργία μιας κρατικής Οικοδομικής Εταιρείας, που θα ελέγχεται από τις οργανώσεις των οικοδόμων, για να λυθεί ριζικά το πρόβλημα της εργατικής στέγης.
- ★ Δημιουργία ενός Λαϊκού Κοινοβουλίου που να αντικαταστήσει το αστικό Κογκρέσο και την Γερουσία.

Για μια νέα σοσιαλιστική εξουσία

Το Πρόγραμμα αυτό είναι η πιο καθαρή απόδειξη της επαναστατικής συνείδησης και μαχητικής διάθεσης της εργατικής τάξης της Χιλής.

Στην κρίσιμη περίοδο του 1972 και ενώ ο Πρόεδρος Αλιέντε και η ηγεσία του Κ.Κ. υποστήριζαν την ανάγκη να σταματήσουν οι μεταρρυθμίσεις για να «εδραιωθεί πρώτα η κυβέρνηση και να μην προκαλέσουμε την αντίδραση», οι εργάτες του Σερίλλος ζήτησαν ριζικά σοσιαλιστικά μέτρα ενάντια στους βιομήχανους και τους τσιφλικάδες. Απαιτούσαντο χτύπημα του αστικού κράτους και την εγκαθίδρυση μιας νέας σοσιαλιστικής εργατικής εξουσίας.

Οι θέσεις των εργατών του Σερίλλος ήταν πιο προχωρημένες και από τις θέσεις της αριστεράς του Σοσιαλιστικού Κόμματος – που υποστήριζε βέβαια γενικά την ανάγκη να προχωρήσουν οι μεταρρυθμίσεις – και πιο συγκεκριμένες από τις θέσεις της επαναστατικής Αριστεράς – του MIR.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2°:

Οι επεμβάσεις των ΗΠΑ

Η άμεση συμμετοχή των ΗΠΑ στο αιματηρό στρατιωτικό πραξικόπημα του Πινοσέτ, που ανέτρεψε τον Σεπτέμβρη του 1973 τον Πρόεδρο Αλιέντε και έβαλε το λαϊκό κίνημα της Χιλής «στον γύψο» για 17 ολόκληρα χρόνια, δεν ήτανε βέβαια μιά έκπληξη. Από την αρχή ακόμα του αιώνα οι ΗΠΑ επεμβαίνουν διαρκώς και με κάθε μέσο – οικονομικά, πολιτικά και στρατιωτικά – στα δρώμενα σ' όλο τον κόσμο, όπου θεωρούν ότι απειλούνται τα συμφέροντα τους και ιδιαίτερα στην Κεντρική και την Λατινική Αμερική.

Οι επεμβάσεις ξεκίνησαν νωρίς

Οι επεμβάσεις τους στην Χιλή δεν ξεκίνησαν βέβαια με την εκλογή του Αλιέντε το 1970 στην Προεδρία, αλλά πολύ νωρίτερα. Μετά τον Β. Παγκόσμιο Πόλεμο οι ΗΠΑ ενίσχυσαν αποφασιστικά, οικονομικά και πολιτικά, όλες τις δεξιές κυβερνήσεις και ιδιαίτερα τον δεξιό Πρόεδρο Αλεσσάντρι (1958-64) και τον «κεντρώο» Χριστιανοδημοκράτη Πρόεδρο Φρέϊ (1964-1970).

Όπως αποκαλύπτουν και μερικά από τα απόρρητα αρχεία της CIA

και του Υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ, που δόθηκαν στην δημοσιότητα τα τελευταία 5 χρόνια, ήδη από το 1962 η κυβέρνηση Κένεντι εξουσιοδότησε την CIA να αναμειχθεί πιο ενεργά στις πολιτικές εξελίξεις στην Χιλή. Στόχο είχε να περιορίσει την εκλογική δύναμη της Αριστεράς και να εμποδίσει την εκλογή του Αλιέντε στην Προεδρία στις εκλογές του 1964. Παραχωρήθηκαν έτσι μεγάλα χρηματικά ποσά και πλήρης πολιτική υποστήριξη στο λαϊκίζοντα Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα του Φρέϊ, που τελικά κέρδισε τις εκλογές με 56%.

Η κυβέρνηση όμως του Φρέϊ, ιδιαίτερα μετά το 1967, άρχισε να αποκαλύπτει την αδυναμία της να εφαρμόσει το πλατύ πρόγραμμα κοινωνικών μεταρρυθμίσεων, που είχε υποσχεθεί και να απογοητεύει τους ψηφοφόρους της. Οι αγώνες των εργατών και των αγροτών πολλαπλασιάστηκαν και η Αριστερά βρισκόταν ξανά σε άνοδο.

Έχασαν την μάχη

Έτσι, η CIA στην Χιλή πήρε νέα εντολή το 1968 να αναλάβει εντονότερη και πιο πολύπλευρη εκστρατεία για την δυσφήμιση, την φθορά και την διάσπαση της Αριστεράς για να ηττηθεί ο Αλιέντε στις εκλογές του 1970.

Όταν όμως, παρά τις προσδοκίες τους, ο Αλιέντε ήρθε πρώτος με 36,3% στις εκλογές του Σεπτεμβρίου 1970, ο πρεσβευτής των ΗΠΑ στη Χιλή τηλεγράφησε στην Ουάσινγκτον τα εξής:

«Οι ψηφοφόροι στην Χιλή αποφάσισαν να δεχτούν την εγκαθίδρυση ενός Μαρξιστικού-Λενινιστικού κράτους. Είναι η πρώτη χώρα στον κόσμο που δέχεται κάτι τέτοιο ειρηνικά και συνειδητά».

Όπως δείχνουν και τα απόρρητα αρχεία, η κυβέρνηση Νίξον πανικοβλήθηκε. Άρχισε να βλέπει το φάντασμα μιάς νέας Κούβας στην Λατινική Αμερική. Ο Νίξον έδωσε αμέσως εντολή, η CIA, το Υπουργείο Εξωτερικών και η πρεσβεία των ΗΠΑ στην Χιλή να δράσουν αποφασιστικά για να μην αναλάβει ο Αλιέντε την Προεδρία.

Το “Σκέλος 1” της επιχείρησης προέβλεπε να πειστεί το Κογκρέσο να ψηφίσει για Πρόεδρο τον Αλεσσάντρι, του δεξιού Εθνικού Κόμματος, που ήταν δεύτερος στις εκλογές με 34,9%. Το χιλιανό σύνταγμα προέβλεπε πράγματι ότι το Κογκρέσο μπορούσε να επιλέξει ανάμεσα στους δύο πρώτους.

Το “Σκέλος 2” έδινε το πράσινο φως – αν δεν πετύχαινε το Σκέλος 1 – ο στρατός να προχωρήσει σε πραξικόπημα για να μην πάρει ο Αλιέντε

την Προεδρία. Η CIA ανάλαβε να σφυγμομετρήσει και να πείσει τους ηγέτες του στρατού για μιά τέτοια ενέργεια.

Φοβήθηκαν το Λαϊκό Κίνημα

Ήταν όμως τόσο μεγάλος ο λαϊκός ενθουσιασμός για την νίκη του Αλιέντε και της Λαϊκής Ενότητας (ΛΕ), όχι μόνο μέσα στους εργάτες και τους αγρότες αλλά και μέσα στα μεσαία στρώματα, τους φαντάρους και τους κατώτερους αξιωματικούς στον στρατό, που η άρχουσα τάξη και η ηγεσία του στρατού δίσταζαν και ήταν διασπασμένες.

Φοβήθηκαν ότι η απόπειρα να εμποδιστεί ο Αλιέντε να πάρει την Προεδρία θα ξεσήκωνε τον λαό ενάντια τους, με απρόβλεπτες πιά συνέπειες. Έτσι, τελικά προτίμησαν να περιμένουν μιά πιο κατάλληλη στιγμή και να προετοιμαστούν.

Όπως σωστά σημείωσε το συντηρητικό περιοδικό ECONOMIST, τον Ιούλη, του 1973, λίγο πριν το πραξικόπημα :

«Το γεγονός ότι οι ένοπλες δυνάμεις της Χιλής ήτανε δισταχτικές μέχρι τώρα να επέμβουν στην πολιτική σκηνή δεν οφείλεται καθόλου στις δημοκρατικές παραδόσεις της χώρας, αλλά στην μεγάλη δύναμη που έχει ακόμα το εργατικό κίνημα».

Η προετοιμασία για πραξικόπημα

Αντί όμως να στηριχτούν σ’ αυτή την μεγάλη δύναμη και να προχωρήσουν να πάρουν δραστικά μέτρα για να ξεδοντιάσουν την άρχουσα τάξη και τις ΗΠΑ, ο Αλιέντε και η ΛΕ έσπευσαν αμέσως να υπογράψουν συμφωνία με την Χριστιανοδημοκρατία και να δεσμευτούν πως η κυβέρνηση τους δεν θα πειράξει καθόλου τα ΜΜΕ, τους δικαστές και τον στρατό, που έλεγχε η αντίδραση.

Έτσι, βρήκαν τα περιθώρια οι ΗΠΑ και η χιλιανή άρχουσα τάξη να προετοιμαστούν. Ο Πρόεδρος των ΗΠΑ, Νίξον, απαίτησε : «Να κάνουμε την οικονομία της Χιλής να ματώσει». Αμέσως, οι ΗΠΑ πάγωσαν τα δάνεια και τις επενδύσεις στην Χιλή και πρωτοστάτησαν στην μαζική έξοδο κεφαλαίων από την χώρα.

Η ντόπια αστική τάξη άρχισε να σαμποτάρει την παραγωγή και να οργανώνει λόκ-άουτ (Αύγουστος 1972) και απεργίες (Οκτώβριος 1972).

Την ίδια ώρα, ο Κίσιγγερ βεβαίωνε την CIA και την πρεσβεία των ΗΠΑ στην Χιλή ότι : «Είμαστε αποφασισμένοι να ανατρέψουμε τον Αλιέντε με στρατιωτικό πραξικόπημα». Τον Μάρτη του 1973, σημείωνε ότι : «Ο Πινοσέτ δεν πρόκειται να αντιταχθεί στο πραξικόπημα. Απλώς ο στρατός προετοιμάζεται ακόμα. Το ναυτικό και η αεροπορία είναι ήδη έτοιμα».

Οι εργάτες και οι αγρότες βλέποντας την αντίδραση να προετοιμάζεται και να προκαλεί προχώρησαν σε δυναμικές καταλήψεις πάνω από 700 εργοστασίων και 4.400 αγροκτημάτων. Οι νεαροί φαντάροι στον στρατό προειδοποίησαν έγκαιρα την κυβέρνηση για τις προετοιμασίες των στρατηγών για πραξικόπημα και ζητούσαν το δικαίωμα να οργανωθούν συνδικαλιστικά και πολιτικά για να μπορούν να ελέγξουν τους αξιωματικούς τους. Οι εργάτες ζητούσαν επίμονα από την κυβέρνηση να τους εξοπλίσει και να δημιουργήσει Εργατικές Πολιτοφυλακές.

Γιατί νίκησε η Χούντα

Οι εργάτες, οι αγρότες και η νεολαία στη Χιλή θα μπορούσαν να έχουν κάνει 10 επαναστάσεις κι όχι μόνο μια και να συντρίψουν τα σχέδια των ΗΠΑ και της άρχουσας τάξης τους.

Όμως, ο Αλιέντε και η ηγεσία του Κ.Κ.Χιλής πίστευαν πως με ειρηνικά και νόμιμα μέσα, χωρίς επαναστάσεις και ανατροπές, μπορούσαν να οδηγήσουν σιγά-σιγά και σταδιακά την Χιλή στον σοσιαλισμό. Έτσι, αντί να προετοιμαστούν για τις μάχες με τον ταξικό εχθρό, συγκροούνταν με τους εργάτες και τους αγρότες, που προσπαθούσαν να βάλουν φρένο στην αντίδραση.

Όχι μόνο κάνανε ότι μπορούσαν για να σταματήσουν τις καταλήψεις εργοστασίων και αγροκτημάτων, αλλά άρχισαν να χρησιμοποιούν και την αστυνομία για να διώξουν τους εργάτες και τους αγρότες και να τα επιστρέψουν στους μεγαλοϊδιοκτήτες τους.

Η ηγεσία του Κ.Κ. υποστήριζε τον Οκτώβρη του 1971: «Έχουν προκλέσει ήδη τεράστια ζημιά αυτοί που θέλουν να εθνικοποιήσουν κάθε εταιρεία και εργοστάσιο. Εμείς υποστηρίζουμε ότι αρκεί η συνδικαλιστική και η κρατική πίεση για να πειστούν τα αφεντικά να αυξήσουν την παραγωγή, για να καταπολεμηθεί έτσι η κερδοσκοπία και το σαμποτάζ της οικονομίας».

Στις εκκλήσεις των εργατών και των αγροτών, που είχαν να αντιμετωπίσουν εκτός από την ένοπλη αστυνομία και τους ένοπλους φασίστες της οργάνωσης «Πατρίδα και Ελευθερία», και ζητούσαν όπλα και την δημιουργία Εργατικής Πολιτοφυλακής, ο ηγέτης του Κ.Κ.

Κορβαλάν απαντούσε , στις 24 Ιούνη 1973, πέντε μόνο μέρες πριν την πρώτη απόπειρα ενός πρόωρου πραξικοπήματος, που απέτυχε: «Όχι κύριοι. Εμείς εξακολουθούμε να πιστεύουμε στον απόλυτα επαγγελματικό χαρακτήρα των ενόπλων δυνάμεων».

Την ίδια μέρα, ο ίδιος ο Αλιέντε με την σειρά του κατάγγειλε «όσους τοποθετούν τις ένοπλες δυνάμεις στην "αντίδραση" και τις εμποδίζουν έτσι να γίνουν μια ενεργή δύναμη στον δρόμο της ανάπτυξης της Χιλής».

Λίγες βδομάδες μετά, ο Αλιέντε για να δείξει στον στρατό την ευγνωμοσύνη του διόρισε τον Πινοσέτ και δυο ακόμα στρατηγούς στην κυβέρνηση του.

Αυτή ήταν και η αρχή του τέλους.

Βενεζουέλα: να βγούνε τα μαθήματα της Χιλής

Ο Χούγκο Τσάβεζ εκλέχτηκε πρόεδρος της Βενεζουέλας κερδίζοντας πάνω από το 70% των ψήφων, τον Δεκέμβρη του 1998.

Τον επόμενο χρόνο μάλιστα, στις εκλογές για την νέα Συνταχτική Συνέλευση, που κάλεσε για να ψηφίσει ένα νέο Σύνταγμα, τα κόμματα που τον υποστηρίζουν κέρδισαν το 91% των ψήφων.

Μεταρρυθμίσεις και φτώχεια

Από την αρχή ο Τσάβεζ υιοθέτησε ριζοσπαστικά μέτρα για την ενίσχυση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και του βιοτικού επιπέδου των λαϊκών στρωμάτων. Αύξησε το κατώτατο μεροκάματο κατά 20%, αύξησε τις σχολικές θέσεις κατά 1.400.000, χτίζοντας νέα σχολεία. Τριπλασίασε τον αριθμό των αναλφάβητων που παρακολουθούν ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα. Έχτισε 100.000 νέα σπίτια για τους άνεργους και μοίρασε την ακαλλιέργητη γή στους ακτήμονες αγρότες.

Τα μέτρα αυτά και άλλα παρόμοια ενθουσίασαν βέβαια και

εμφύχωσαν τα φτωχά λαϊκά στρώματα. Ωστόσο, δεν μπορούσαν από μόνα τους να λύσουν τα τεράστια προβλήματα της φτώχειας και της ανισότητας μέσα στην κοινωνία. Το 80% του πληθυσμού ζει ακόμα στην φτώχεια και το 40% υποσιτίζεται σε μόνιμη βάση.

Την ίδια ώρα που ο λαός λιμοκτονεί, οι τσιφλικάδες (το 2% του πληθυσμού) ελέγχουν το 60% της γης και οι μεγαλοβιομήχανοι και οι τραπεζίτες ελέγχουν την παραγωγή κι όλη την οικονομία. Ελέγχουν ακόμη και την στρατηγική βιομηχανία πετρελαίου, που είναι κρατική, μέσα από τους διευθυντές που είναι δικοί τους.

Πως απέτυχε το πραξικόπημα

Παρ' όλα αυτά, η άρχουσα τάξη της χώρας και οι ΗΠΑ έχουν λυσσάξει. Φοβούνται ότι οι αντιμπεριαλιστικές θέσεις του Τσάβεζ και οι φιλολαϊκές μεταρρυθμίσεις του θ' ανοίξουν την όρεξη των λαϊκών στρωμάτων στην Βενεζουέλα για να απαιτήσουν κι άλλα και θα δημιουργήσουν ελπίδες κι αναταραχές σ' ολόκληρη την Λατινική Αμερική.

Έτσι όπως στη Χιλή, 30 χρόνια πριν, οι τσιφλικάδες και οι καπιταλιστές άρχισαν να σαμποτάρουν τις μεταρρυθμίσεις και την οικονομία και με την βοήθεια των ΜΜΕ που ελέγχουν άρχισαν να ξεσηκώνουν τα μεσαία στρώματα ενάντια στον Τσάβεζ.

Τελικά, στις 12 Απρίλη, του 2002, με την πλήρη υποστήριξη των ΗΠΑ, οργάνωσαν στρατιωτικό πραξικόπημα, που απήγαγε τον Τσάβεζ και διόρισε στην θέση του τον Π. Καρμόνα, Πρόεδρο του Συνδέσμου Βιομηχάνων.

Ωστόσο, 48 ώρες αργότερα, το πραξικόπημα είχε καταρρεύσει και ο Τσάβεζ είχε επιστρέψει σώος στο Προεδρικό Μέγαρο. Αποδείχτηκε ότι, όπως στην Χιλή τον Ιούνη 1973, το πραξικόπημα ήταν πρόωρο. Αντί να τρομοκρατήσει τις λαϊκές μάζες τις εξόργισε και τις ξεσήκωσε.

Μόλις μαθεύτηκε η ανατροπή του Τσάβεζ 50.000 διαδηλωτές περικύκλωσαν το Προεδρικό Μέγαρο και με την βοήθεια της Προεδρικής Φρουράς (που παρέμενε πιστή στον Τσάβεζ) το κατέλαβαν και εκδίωξαν κακήν κακώς τον Καρμόνα. Την επομένη, 400.000 λαού μπροστά στο Προεδρικό Μέγαρο απαίτησαν και πέτυχαν την απελευθέρωση του Τσάβεζ. Ήτανε αυτή η λαϊκή δύναμη, που έσπρωξε και τους φαντάρους και μερίδα αξιωματικών να αντιταχθούνε στο πραξικόπημα.

Πού οδήγησε η «συμφιλίωση»

Η ήττα του πραξικοπήματος ανάγκασε τις δυνάμεις της αντίδρασης να υποχωρήσουν προσωρινά. Το εργατικό κίνημα πέτυχε μια νίκη, κέρδισε δύναμη και ηθικό.

Όμως, μετά την επιστροφή του ο Τσάβεζ, αντί να αρπάξει αυτή την ευνοϊκή ευκαιρία, να στηριχτεί στις μάζες και να τσακίσει τους πραξικοπηματίες – στρατηγούς, βιομηχάνους και τσιφλικάδες – ζήτησε, όπως και ο Αλιέντε να υπάρξει συμφιλίωση.

Έκανε βέβαια ορισμένες αλλαγές στον στρατό και τον κρατικό μηχανισμό διορίζοντας «δικούς του ανθρώπους» και ίδρυσε τους «Βολιβιριανούς κύκλους» στις φτωχογειτονιές, με στόχο να κινητοποιούν τα λαϊκά στρώματα σε υποστήριξη του Προέδρου. Δεν πήρε όμως κανένα δραστικό μέτρο που να ξεδοντιάζει την αντίδραση. Δεν καταδικάστηκαν, ούτε φυλακίστηκαν έστω οι πραξικοπηματίες.

Γιατί όμως; Δέν βλέπει άραγε ο Τσάβεζ ότι οι πραξικοπηματίες θα σηκώσουνε αναπόφευκτα ξανά κεφάλι;

Ο βασικός λόγος βρίσκεται στο γεγονός ότι ο Τσάβεζ έχει σαν στόχο του ένα καπιταλισμό «με ανθρώπινο πρόσωπο». Δεν πιστεύει στον σοσιαλισμό. Θέλει να βελτιώσει την ζωή των λαϊκών στρωμάτων μέσα στα πλαίσια του συστήματος. Θέλει να αλλάξει τον καπιταλισμό, αλλά δεν θέλει να το ανατρέψει.

Την ίδια ώρα, ο Τσάβεζ δεν πιστεύει στον ιστορικό ρόλο της εργατικής τάξης στον δρόμο για την κατάληψη της εξουσίας και την εγκαθίδρυση του σοσιαλισμού. Θέλει την υποστήριξη των λαϊκών μαζών, πιστεύει όμως περισσότερο στους «καλούς» αξιωματικούς, στους οποίους και στηρίζεται. Δυστυχώς και ο Αλιέντε πίστευε μέχρι το τέλος στους «καλούς» αξιωματικούς, σαν τον Πινোসέτ.

Λόκ-άουτ : Μιά ακόμα προειδοποίηση

Η άρχουσα τάξη της Βενεζουέλας και οι ΗΠΑ δεν ενδιαφέρονται όμως για την «συμφιλίωση» που τους πρότεινε ο Τσάβεζ. Ενδιαφέρονται μόνο πως θα κερδίσουν χρόνο για να τον ανατρέψουν.

Το απόδειξαν μάλιστα ξανά μόνο λίγους μετά, τον Δεκέμβρη 2002, οργανώνοντας ένα λόκ-άουτ (απεργία εργοδοτών), με κέντρο την

βιομηχανία πετρελαίου, που παράλυσε σχεδόν την οικονομία.

Η βιομηχανία πετρελαίου, που είναι κρατική, αποτελεί από μόνη της το 80% του Εθνικού Εισοδήματος της χώρας. Παρά όμως την τεράστια στρατηγική σημασία της, ο Τσάβεζ επέτρεψε στην δεξιά διευθυντική κλίκα της Εταιρείας να την διοικεί μέχρι τότε σαν «κράτος εν κράτει».

Συσπειρώθηκαν έτσι ξανά τα παλιά δεξιά κόμματα, οι εργοδότες, η ηγεσία της Καθολικής Εκκλησίας, τα ΜΜΕ και η διεφθαρμένη δεξιά ηγεσία που ελέγχει τα συνδικάτα, στα οποία είναι οργανωμένο μόνο το 18% των εργαζομένων, για να ανατρέψουν την εκλεγμένη με μεγάλη πλειοψηφία κυβέρνηση.

Η απειλή και η πρόκληση ήτανε μεγάλη και σοβαρή. Και πάλι όμως ο Τσάβεζ, το μόνο που έκανε ήταν να προσπαθεί με νομικά επιχειρήματα και μέσα, που βέβαια μπλοκάρανε τα δικαστήρια, να ελέγξει την κρατική Εταιρεία Πετρελαίου. Γι' αυτό και το σαμποτάζ τους κράτησε 3 ολόκληρους μήνες.

Τελικά, χάρις στην μεγάλη υποστήριξη του Τσάβεζ από τις φτωχές μάζες, την κούραση και την εξάντληση των πλούσιων στρωμάτων που στήριζαν την αντίδραση και την δυναμική τελικά παρέμβαση της κυβέρνησης στην Εταιρεία, το λοκ-άουτ κατέρρευσε άδοξα.

Έρχεται νέα σύγκρουση

Το διαρκές σαμποτάζ όμως των εργοδοτών έχει κλονίσει σοβαρά την οικονομία και εμποδίζει την κυβέρνηση να κάνει ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις. Το βιοτικό επίπεδο των μεσαίων και των λαϊκών στρωμάτων χειροτερεύει. Τα δεξιά ΜΜΕ κατηγορούν καθημερινά τον Τσάβεζ για σκάνδαλα και ανικανότητα και ζητάνε την παραίτηση του. Η κυβέρνηση του φαίνεται να 'ναι παραλυμένη και να παραπαίει.

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες και με την σύγχυση που δημιουργούν, η αντίδραση έχει αρχίσει να ελπίζει ότι μπορεί να ξεφορτωθεί το Τσάβεζ με ...εκλογές. Διατείνεται λοιπόν ότι έχει μαζέψει 2.7 εκ. υπογραφές, που σύμφωνα με το Σύνταγμα είναι αρκετές για να γίνει ένα δημοψήφισμα, που μπορεί να κάνει μομφή στον Πρόεδρο και να τον αναγκάσει να παραιτηθεί.

Την ίδια ώρα, στις φτωχογειτονιές του Καρακάς οι εργάτες και η φτωχολογιά, που βλέπουν την αντίδραση να σηκώνει πάλι κεφάλι, έχουν αρχίσει να αυτοοργανώνονται.

Σύμφωνα με την εφημερίδα Observer (10-8-03): «Οι φτωχογειτονιές

ξεσηκώνονται». «Μια αθόρυβη επανάσταση έχει ξεκινήσει».

Δεκάδες Λαϊκές Επιτροπές και Συνελεύσεις έχουν ξεπηδήσει στις φτωχογειτονιές. Συναντιώνται κάθε βδομάδα σε δρόμους, πλατείες, σχολεία και συζητάνε για τα καυτά προβλήματα της κάθε γειτονιάς, αλλά και γενικά πολιτικά ζητήματα. Οι Επιτροπές παίρνουνε πρωτοβουλίες για να λύσουν τοπικά ζητήματα υγείας, εκπαίδευσης, ύδρευσης και ρύπανσης. Επίσης έχουν δημιουργηθεί και δεκάδες τοπικοί σταθμοί ραδιοφώνου και τηλεόρασης.

«Θέλουμε να κυβερνήσουμε εμείς» υποστηρίζει ο Κάρλος Κάρλες, συνιδρυτής του ραδιοσταθμού Περόλα. «Θέλουμε να αποφασίζουμε εμείς, στις γειτονιές μας, τι γίνεται, πότε γίνεται και πώς γίνεται».

Χρειάζονται ριζικά μέτρα για την νίκη

Για να μπορέσει το εργατικό και το λαϊκό κίνημα της Βενεζουέλας να νικήσει την αντίδραση, την άρχουσα τάξη και τις ΗΠΑ, χρειάζεται οι μάζες να πάρουνε στα χέρια τους την εξουσία. Αυτό είναι και το κύριο μάθημα από την αιματηρή ήττα στη Χιλή, το 1973.

Μόνο με το πέρασμα στην κοινωνία, των πετρελαίων, των μεγάλων τσιφλικιών, των τραπεζών και των στρατηγικών τομέων της οικονομίας, κάτω από συνθήκες δημοκρατίας διαφάνειας, εργατικού και λαϊκού ελέγχου και διαχείρισης, και, παράλληλα, με την άρνηση αποπληρωμής του εξωτερικού χρέους που στραγγαλίζει τη χώρα, θα μπορέσει το εργατικό κίνημα της Βενεζουέλας να συντρίψει την ολιγαρχία και να σχεδιάσει την παραγωγή, να βρεί τους πόρους να αναπτύξει την οικονομία και να καταπολεμήσει την φτώχεια.

Μόνο με τον εξοπλισμό και την οργάνωση των εργατών και των αγροτών και την έκκληση στους φαντάρους να οργανωθούν και να συσπειρωθούν με το λαϊκό κίνημα, μπορεί να αποτρέψει τα νέα πραξικοπήματα που μεθοδεύονται.

Το εργατικό και λαϊκό κίνημα της Βενεζουέλας χρειάζονται ένα επαναστατικό σοσιαλιστικό κόμμα, ένα κόμμα που θα εμπνεύσει και θα οργανώσει τις λαϊκές μάζες της Βενεζουέλας για να φέρουν σε πέρα όλα τα πιο πάνω. Και που θα απευθυνθεί στους εργάτες και αγρότες της Βραζιλίας, της Αργεντινής, του Μεξικού, του Εκουαδόρ, της Βολιβίας, που σήμερα εξεγείρονται, σ' ένα κοινό αγώνα για μιά Σοσιαλιστική Βενεζουέλα και μια εθελοντική Σοσιαλιστική Ομοσπονδία όλης της Λατινικής Αμερικής.